

Sotsiaalministri määruse „Üksi elava pensionäri toetuse maksmise määra kehtestamine“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Käesoleva määruse eelnõuga kehtestab sotsiaalminister sotsiaalhoolekande seaduse (edaspidi *SHS*) § 139³ lõike 1² alusel üksi elava pensionäri toetuse (edaspidi *pensionäritoetus*) maksmise määra 2026. aastaks.

Pensionäritoetuse maksmise määra kehtestamise pädevus anti valdkonna eest vastutavale ministrile 1. jaanuaril 2026. a jõustunud sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seadusega. Muudatuse eesmärk on tagada pensionäritoetuse maksmise määra kehtestamine lõplike Statistikaameti andmete alusel ning vältida olukordi, kus riigieelarve seaduses kehtestatud määr vajab hilisemat korrigeerimist, nagu on varasemalt kahel korral juhtunud. Eelnõuga ei kaasne vahetut mõju halduskoormusele, sest pensionäritoetuse määramine toimub olemasolevate andmete alusel ning täiendavaid toiminguid isikutelt ei nõuta.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Sotsiaalministeeriumi hüvitiste ja pensionipoliitika osakonna nõunik Liidia Soontak (liidia.soontak@sm.ee) ja pensionipoliitika juht Merle Sumil-Laanemaa (merle.sumil-laanemaa@sm.ee).

Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti kontrollis Sotsiaalministeeriumi õigusnõunik Reet Kodu (reet.kodu@sm.ee).

1.3. Märkused

Eelnõuga kehtestatakse uus määrus. Eelnõu ei ole seotud teiste menetluses olevate õigusaktidega.

Eelnõu rakendamine ei ole otseselt seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses, kuid pensionäritoetuse maksmine seda on (vt andmekaitsealast mõjuhinnangut on seletuskirja punktis 4.5).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määrus kehtestatakse SHS § 139³ lõike 1² alusel.

Eelnõu sätestab pensionäritoetuse maksmise määra 2026. aastaks. Pensionäritoetuse maksmise määra arvutamise valem on kehtestatud SHS § 139³ lõikes 1¹, mille kohaselt võetakse maksmise määra arvutamisel aluseks täisarvuni ümardatud keskmise vanaduspensioni 1,2-kordne suurus, lähtudes eelarveaastale eelnenud aasta teise kvartali kohta avaldatud Statistikaameti andmetest.

Statistikaameti andmetel oli 2025. aasta teise kvartali keskmine vanaduspension 826,8 eurot. Selle 1,2-kordne suurus on 992,16 eurot, mis ümardatuna täisarvuni on 992 eurot. Seega kehtestatakse pensionäritoetuse maksmise määraks 2026. aastaks 992 eurot.

Pensionäritoetust makstakse üksi elavatele vanaduspensionieas olevatele pensionäridele, kelle pensioni netosumma jääb perioodil 1. aprillist kuni 30. septembrini alla kehtestatud maksmise määra ja kes vastavad muudele toetuse saamise tingimustele. 2026. aasta riigieelarve seaduse § 2 lg 5 punkti 6 kohaselt on pensionäritoetuse suurus 200 eurot.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

4.1. Mõju sihtrühmale

Määruse eelnõuga kehtestatav pensionäritoetuse maksmise määr sätestab piiri, millest väiksema pensioni netosumma korral on üksi elaval pensionäril õigus pensionäritoetusele. Määruse kehtestamine ei muuda toetuse saamise tingimusi ega laienda ega kitsenda toetuse saajate ringi võrreldes kehtiva õigusega, vaid tagab seaduses sätestatud arvutusloogika rakendamise ja pensionäritoetuse maksmise määra kehtestamise. Varem kehtestati sama SHS-s sätestatud valemi alusel arvutatud pensionäritoetuse maksmise määr iga-aastase riigieelarve seadusega.

Muudatus suurendab sihtrühma õigusselgust ja kindlustunnet, kuna pensionäritoetuse maksmise määr põhineb alati ajakohastel ja lõplikel statistilistel andmetel ega sõltu riigieelarve menetluse käigus või pärast riigieelarve vastuvõtmist sisse viidavatest muudatustest. Muudatusi on juba kehtestatud määras varem tehtud, kui II kvartali keskmise vanaduspensionari suurus on parandatud.

4.2. Sotsiaalne mõju

Määruse eelnõul on positiivne sotsiaalne mõju üksi elavatele pensionäridele. Pensionäritoetuse maksmise määr kehtestatakse pärast II kvartali keskmise vanaduspensionari suuruse lõplikku selgumist. Seetõttu pensionäritoetuse maksmise määra enam ei muudeta. Muudatus ei too kaasa sihtrühmale halduskoormuse suurenemist ega kohanemiskulusid.

4.3. Mõju riigiasutustele

Määrusest mõjutatud riigiasutus on Sotsiaalkindlustusamet. Muudatus lihtsustab asutuse töökorraldust, kuna toetuste maksmisel saab lähtuda ministri määrusest, mis on kooskõlas kõige ajakohasemate statistiliste andmetega. Infosüsteemide arendusvajadust ega täiendavat andmevahetust muudatus kaasa ei too.

4.4. Mõju riigieelarvele

Määruse eelnõu rakendamisega kaasnev kulu on kavandatud 2026. aasta riigieelarves SHS § 139³ lõike 9 kohaselt ehk Sotsiaalministeeriumi eelarve kaudu. 2026. aastaks on riigieelarve seaduse kohaselt pensionäritoetuse maksmiseks ette nähtud 16,7 miljonit eurot.

4.5. Andmekaitsealane mõjuhinang

Pensioni suuruse andmed on töödeldavad sotsiaalkaitse infosüsteemis. Isikuandmete töötlemine toimub kehtivate õigusaktide alusel ning rakendatud on asjakohased turvameetmed. Käesoleva määrusega ei muudeta isikuandmete töötlemise ulatust ega korda ega kehtestata uusi isikuandmete kogumise või töötlemise kohustusi.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei tingi uute tegevuste elluviimist ega too kaasa täiendavaid tulusid.

Pensionäritoetuse maksmiseks vajalikud vahendid summas 16,7 miljonit eurot on ette nähtud 2026. aasta riigieelarves seadusest tuleneva arvestusliku kuluna. Prognostitud pensionäritoetuse saajate arv on 83 583.

Pensionäritoetuse maksmise määr on pensioni piirmäär, millest väiksema netosummaga pensioni korral makstakse pensionäritoetust. Pensionäritoetuse maksmise määra arvutamisel lähtutakse Statistikaameti avaldatud eelarveaastale eelnenud aasta teise kvartali keskmise vanaduspensionari 1,2-kordsest suurusel, mis ümardatakse täisarvuni. Kuna nimetatud näitaja lõplik suurus selgub hiljemalt jooksva aasta alguseks, võib pensionäritoetuse saajate tegelik arv erineda riigieelarves prognoositud.

Pensionäritoetuse maksmise kohustus tuleneb sotsiaalhoolekande seadusest. Tegemist on seadusest tuleneva kohustusega, mistõttu makstakse pensionäritoetust kõigile isikutele, kes vastavad seaduses sätestatud tingimustele.

6. Määruse jõustumine

Määrus tuleb kehtestada hiljemalt 31. märtsiks 2026. a. Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu (toimiku nr [26-0148](#)) koostamiseks Rahandusministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks Sotsiaalkindlustusametile ning Eesti Pensionäride Ühenduste Liidule. Rahandusministeeriumi koostööst 19.02.2026 e-kirjaga eelnõu ja Sotsiaalkindlustusamet võttis eelnõu teadmiseks.